

МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ
Кафедра правового забезпечення підприємницької діяльності та
фінансової безпеки
Навчально-науковий інститут № 5

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни
«ОСОБИСТА БЕЗПЕКА ТА СОЦІАЛЬНИЙ ЗАХИСТ СПІВРОБІТНИКІВ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ»
обов'язкових компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
262 Правоохоронна діяльність (Правоохоронна діяльність)

Харків 2024

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 14.08.2024 р. № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з гуманітарних, соціально-
економічних дисциплін
Протокол від 13.08.2024 р. № 7

Розглянуто на засіданні кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки ННІ № 5 протокол від 12.08.2024 р. № 10

Розробник: професор кафедри правового забезпечення підприємницької діяльності та фінансової безпеки ННІ № 5 ХНУВС, д.ю.н., професор Кириченко Юлія Миколаївна

Рецензенти:

- Єрофеев Л.В. – доцент кафедри правового регулювання економіки Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця, к.ю.н., доцент;
- Жорнокуй Ю.М. – завідувач кафедри цивільного права та процесу ННІ № 5 Харківського національного університету внутрішніх справ, д.ю.н., професор.

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва напряму підготовки, спеціальності, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS – 3,0 Загальна кількість годин - 90 Кількість тем - 8	26 <u>Цивільна безпека</u> ; 262 Правоохоронна діяльність _бакалавр_ (назва СВО)	Навчальний курс 1 Семестр 1 Види контролю: <u>залік</u>
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
Денна форма навчання	Заочна форма навчання	
Лекції - <u>10</u> (години)	Лекції - <u>6</u> (години)	
Практичні заняття - <u>20</u> (години)	Практичні заняття - <u>8</u> (години)	
Самостійна робота - <u>60</u> (години)	Самостійна робота - <u>76</u> (години)	
Індивідуальні завдання:	Індивідуальні завдання:	
Реферати - <u>1 1</u> (кількість, № семестру)	Реферати - <u>1 1</u> (кількість, № семестру)	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Особиста безпека та соціальний захист співробітників правоохоронних органів» є забезпечення у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти вивчення та засвоєння знань з особистої безпеки під час виконання професійних обов'язків співробітниками правоохоронних органів, загальних закономірностей виникнення і розвитку небезпек, надзвичайних ситуацій, небезпечних факторів та їх властивостей, можливий вплив на діяльність, життя і здоров'я співробітників правоохоронних органів та формування необхідних в майбутній практичній діяльності фахівця умінь й навичок для їх запобігання і ліквідації; вивчення правових основ соціального захисту співробітників правоохоронних органів

Основними завданнями дисципліни «Особиста безпека та соціальний захист співробітників правоохоронних органів» є вивчення теоретичних питань та формування практичних навичок, необхідних для забезпечення особистої безпеки співробітників правоохоронних органів та при застосуванні ними державного примусу до фізичних та юридичних осіб з метою запобігання, припинення правопорушень та притягнення винних до відповідальності; формування у майбутніх фахівців необхідного рівня знань та умінь з правових й організаційних питань охорони та гігієни праці, виробничої санітарії, техніки безпеки, а також активної позиції щодо практичної реалізації головного принципу Конституції України – пріоритетності охорони життя та здоров'я працівників відносно результатів виробничої діяльності.

Міждисциплінарні зв'язки: Навчальна дисципліна «Особиста безпека та соціальний захист співробітників правоохоронних органів» взаємопов'язана з такими дисциплінами, як «Безпека життєдіяльності та охорона праці», «Цивільна оборона», «Охорона праці», «Екологія», «Фізіологія», «Гігієна людини», «Психологія», «Фізика», «Хімія», «Охорона навколишнього середовища», «Заходи особистої безпеки», «Тактико-спеціальна підготовка», «Трудове право» та «Медична допомога».

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати:** правові основи забезпечення особистої безпеки працівників правоохоронних органів; заходи особистої безпеки працівників правоохоронних органів під час застосування заходів фізичного впливу, спецзасобів та службових тварин; способи запобігання травматизму серед працівників правоохоронних органів під час виконання службових обов'язків; **вміти:** застосовувати знання у практичних ситуаціях; у передбачених законом випадках застосовувати засоби фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю, тактичні прийоми під час службової діяльності в разі отримання інформації чи безпосереднього виявлення ознак правопорушення перебуваючи на місці події та в інших службових ситуаціях; реалізовувати норми матеріального й процесуального права в професійній діяльності; адаптуватись та діяти в новій ситуації; забезпечувати законність та

правопорядок, безпеку особистості, суспільства, держави в межах виконання своїх посадових обов'язків; приймати обґрунтовані рішення; виявляти та аналізувати причини, що сприяють вчиненню кримінальних та адміністративних правопорушень, вживати заходи для їх усунення; давати кваліфіковані юридичні висновки й консультації в конкретних сферах юридичної діяльності; обирати оптимальні методи й засоби забезпечення публічної безпеки і порядку.

Вивчення навчальної дисципліни «Особиста безпека та соціальний захист співробітників правоохоронних органів» передбачає не тільки глибоке вивчення законодавчої бази в галузі безпеки діяльності поліцейського, але й набуття практичних навичок щодо організаційно-правових, тактико-психологічних, фізичних заходів, покликаних зберегти життя та здоров'я працівника поліції, та підтримати високий рівень ефективності їх професійних дій під час несення служби у підрозділах Національної поліції України.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 90 години / 3,0 кредити ECTS.

Програмні компетентності:

Програмні компетентності, які формуються при вивченні навчальної дисципліни		
Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері правоохоронної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів правоохоронної діяльності і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.	
Загальні компетентності (ЗК)	ЗК-1	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
	ЗК-2	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
	ЗК-5	Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
	ЗК-6	Усвідомлення рівних можливостей та гендерних проблем.
	ЗК-7	Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
	ЗК-8	Здатність приймати обґрунтовані рішення.
	ЗК-10	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
	ЗК-11	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення

		здорового способу життя.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	СК-6	Здатність у межах своєї компетенції забезпечувати законність та правопорядок, безпеку особи та суспільства, протидіяти нелегальній (незаконній) міграції, тероризму та торгівлі людьми, незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів
	СК-12	Здатність забезпечувати відповідно до посадових обов'язків охорону об'єктів державної власності, державну охорону органів державної влади України та безпеку взятих під захист осіб, охорону фізичних осіб та об'єктів приватної і комунальної власності
	СК-14	Здатність правомірно застосовувати засоби фізичного впливу, спеціальні засоби та вогнепальну зброю, тактичні прийоми з дотриманням стандартів особистої безпеки, а також надавати невідкладну, зокрема, домедичну і медичну допомогу

3. Програма навчальної дисципліни

Тема № 1. Предмет та основні поняття дисципліни «Особиста безпека та соціальний захист співробітників правоохоронних органів»

Поняття «правоохоронна діяльність». Суб'єкти правоохоронної діяльності.

Поняття «Особистої безпеки» та негативні наслідки, яких зазнають співробітники правоохоронних органів при виконанні службових обов'язків. Професійна захищеність співробітників правоохоронних органів. Професійно-психологічна готовність та її компоненти. Основні форми забезпечення особистої безпеки співробітників правоохоронних органів.

Поняття «соціальний захист співробітників правоохоронних органів». Проблеми кадрового забезпечення правоохоронних органів. Сутність та завдання кадрового забезпечення в державі. Принципи кадрового забезпечення. Функції та методи кадрового забезпечення в державі. Зарубіжний досвід кадрового забезпечення правоохоронних органів.

Тема № 2. Правові та організаційні основи забезпечення охорони праці та особистої безпеки співробітників правоохоронних органів.

Законодавче забезпечення охорони праці та особистої безпеки в підрозділах Національної поліції. Професійна захищеність працівників Національної поліції. Основні форми забезпечення особистої безпеки в підрозділах Національної поліції. Навчання та інструктажі з питань охорони праці та забезпечення особистої безпеки. Професійний добір та його медичне забезпечення.

Тема № 3. Фактори трудової діяльності та умови праці в підрозділах Національної поліції.

Характеристика основних форм діяльності працівників Національної поліції. Працездатність та втома. Поняття та основні завдання гігієни праці та виробничої санітарії в підрозділах Національної поліції.

Тема № 4. Технічна безпека в діяльності співробітників правоохоронних органів.

Небезпека та її види. Розпізнання та уникнення небезпечних ситуацій. Фактори, що зумовлюють безпеку працівників Національної поліції у небезпечних ситуаціях. Психологічна готовність до дій у небезпечних ситуаціях. Безпека при використанні автотранспорту. Електробезпека в діяльності працівників Національної поліції. Основні заходи пожежної безпеки в підрозділах поліції. Вибухобезпека.

Тема № 5. Особиста безпека поліцейських під час застосування заходів фізичного впливу, спецзасобів та службових тварин.

Заходи особистої безпеки поліцейських під час застосування заходів фізичного впливу. Візуальна оцінка стану правопорушника. Заходи безпеки поліцейських при застосуванні заходів фізичного впливу проти озброєного правопорушника.

Засоби індивідуального захисту поліцейського.

Забезпечення особистої безпеки поліцейських при використанні службових тварин.

Тема № 6. Особиста безпека поліцейських при поводженні з вогнепальною зброєю.

Обов'язки працівників поліції, за якими закріплена вогнепальна зброя. Інструктажі з питань дотримання заходів безпеки при поводженні зі зброєю. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю і боєприпасами під час їх отримання та здачі до чергової частини. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю під час несення служби.

Тема № 7. Особиста безпека працівників Національної поліції під час виконання службових обов'язків.

Заходи особистої безпеки працівників Національної поліції при патрулюванні місцевості та перевірки документів у громадян. Заходи особистої безпеки працівників Національної поліції при затриманні правопорушників та доставленні їх до підрозділу Національної поліції. Заходи особистої безпеки працівників Національної поліції при зупинці транспортного засобу та його огляду. Заходи особистої безпеки працівників Національної поліції при проведенні слідчих дій. Заходи особистої безпеки працівників Національної поліції у разі виявлення вибухонебезпечних речовин.

Тема № 8. Форми та способи захисту співробітників правоохоронних органів.

Правовий захист співробітників правоохоронних органів як представників закону і державної влади. Захист прав та законних інтересів особи співробітника правоохоронних органів під час проходження ним служби в поліції. Соціальний захист співробітників правоохоронних органів.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 1							
Тема № 1. Предмет та основні поняття дисципліни «Особиста безпека та соціальний захист співробітників правоохоронних органів»	12	2		2		8	Залік
Тема № 2. Правові та організаційні основи забезпечення охорони праці та особистої безпеки співробітників правоохоронних органів.	12	2		2		8	
Тема № 3. Фактори трудової діяльності та умови праці в підрозділах Національної поліції.	12	2		2		8	
Тема № 4. Технічна безпека в діяльності співробітників правоохоронних органів.	12	2		2		8	
Тема № 5. Особиста безпека поліцейських під час застосування заходів фізичного впливу, спецзасобів та службових тварин.	12	2		2		8	
Тема № 6. Особиста безпека поліцейських при поводженні з вогнепальною зброєю.	10			2		8	
Тема № 7. Особиста безпека працівників Національної поліції під час виконання службових обов'язків.	10			4		6	
Тема № 8. Форми та способи захисту співробітників правоохоронних органів.	10			4		6	
Всього за семестр № 1:	90	10		20		60	

**4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами
(заочна форма навчання)**

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 1							
Тема № 1. Предмет та основні поняття дисципліни «Особиста безпека та соціальний захист співробітників правоохоронних органів»	12	2		2		8	Залік
Тема № 2. Правові та організаційні основи забезпечення охорони праці та особистої безпеки співробітників правоохоронних органів.	12	2		2		8	
Тема № 3. Фактори трудової діяльності та умови праці в підрозділах Національної поліції.	12	2		2		8	
Тема № 4. Технічна безпека в діяльності співробітників правоохоронних органів.	12					12	
Тема № 5. Особиста безпека поліцейських під час застосування заходів фізичного впливу, спецзасобів та службових тварин.	12					12	
Тема № 6. Особиста безпека поліцейських при поводженні з вогнепальною зброєю.	10					10	
Тема № 7. Особиста безпека працівників Національної поліції під час виконання службових обов'язків.	10					10	
Тема № 8. Форми та способи захисту співробітників правоохоронних органів.	10			2		8	
Всього за семестр № 1:	90	6		8		76	

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

Перелік питань до тем навчальної дисципліни		Література:
	Тема № 1: Предмет та основні поняття дисципліни «Особиста безпека та соціальний захист співробітників правоохоронних органів»	
	1. Поняття «правоохоронна діяльність». Правоохоронні органи в Україні. 2. Поняття «правовий та соціальний захист працівників правоохоронних органів». 3. Проблеми кадрового забезпечення правоохоронних органів. 4. Функції та методи кадрового забезпечення в державі. 5. Зарубіжний досвід кадрового забезпечення правоохоронних органів	1. Безпека життєдіяльності та охорона праці : підручник / [В. В. Сокурєнко, О. М. Бандурка, С. М. Бортник та ін.]; за заг. ред. В. В. Сокурєнка ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : ХНУВС, 2021. – 308 с. 2. Забезпечення охорони праці та особистої безпеки в Національній поліції України : навч. посібник / кол. авт.; за заг. ред. В.Г. Грибана, В.А. Глухвері. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 212 с. 3. Васенко В.К., Тереніна О.В. Безпека життєдіяльності та її особливості у правоохоронних органах. Право і Безпека. 2012. № 1. С. 213-217
	Тема № 2: Правові та організаційні основи забезпечення охорони праці та особистої безпеки співробітників правоохоронних органів.	
	1. Поняття законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності. 2. Форми законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності. 3. Принципи законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності.	1. Забезпечення охорони праці та особистої безпеки в Національній поліції України : навч. посібник / кол. авт.; за заг. ред. В.Г. Грибана, В.А. Глухвері. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 212 с. 2. Теорія та практика правоохоронної діяльності органів внутрішніх справ

			України: Навчальний посібник / за заг. Ред. д-ра юрид. наук, проф.. М.І. Іншина, д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. НА ПрН України В.І. Олефіра. – К. «Хай- Тек Прес», 2012. – 1192 с.
		Тема № 3: Фактори трудової діяльності та умови праці в підрозділах Національної поліції.	
		1. Особливості праці працівників органів національної поліції. 2. Характеристика основних форм діяльності працівників Національної поліції Працездатність та втома 3. Поняття та основні завдання гігієни праці та виробничої санітарії в підрозділах Національної поліції	1. Бандурка О. М. Охорона праці в діяльності ОВС України: Підруч. для навч. закл. МВС України / [О. М. Бандурка, І. К. Шаша, І. В. Власенко, П. М. Бортнічук.] — Х. : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2003. — 287 с. 2. Забезпечення охорони праці та особистої безпеки в Національній поліції України : навч. посібник / кол. авт.; за заг. ред. В.Г. Грибана, В.А. Глуховері. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 212 с. 3. Теорія та практика правоохоронної діяльності органів внутрішніх справ України: Навчальний посібник / за заг. Ред. д-ра юрид. наук, проф.. М.І. Іншина, д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. НА ПрН України В.І. Олефіра. – К. «Хай-Тек Прес», 2012. – 1192 с.
		Тема № 4: Технічна безпека в діяльності співробітників правоохоронних органів.	
		1. Небезпека та її види. 2. Фактори, що зумовлюють безпеку працівників Національної поліції у небезпечних ситуаціях. 3. Психологічна готовність до дій у небезпечних	1. Безпека життєдіяльності та охорона праці : підручник / [В. В. Сокурєнко, О. М.

		<p>ситуаціях.</p> <p>4. Безпека при використанні автотранспорту.</p> <p>5. Електробезпека в діяльності працівників Національної поліції.</p> <p>6. Основні заходи пожежної безпеки в підрозділах поліції.</p> <p>7. Вибухобезпека.</p>	<p>Бандурка, С. М. Бортник та ін.]; за заг. ред. В. В. Сокурєнка ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : ХНУВС, 2021. – 308 с.</p> <p>2. Забезпечення охорони праці та особистої безпеки в Національній поліції України : навч. посібник / кол. авт.; за заг. ред. В.Г. Грибана, В.А. Глухвері. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 212 с.</p> <p>3. Васенко В.К., Тереніна О.В. Безпека життєдіяльності та її особливості у правоохоронних органах. Право і Безпека. 2012. № 1. С. 213-217</p> <p>4. Теорія та практика правоохоронної діяльності органів внутрішніх справ України: Навчальний посібник / за заг. Ред. д-ра юрид. наук, проф.. М.І. Іншина, д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. НА ПрН України В.І. Олефіра. – К. «Хай-Тек Прес», 2012. – 1192 с.</p>
	<p>Тема № 5. Особиста безпека поліцейських під час застосування заходів фізичного впливу, спецзасобів та службових тварин.</p>		
	<p>1. Заходи особистої безпеки поліцейських під час застосування заходів фізичного впливу.</p> <p>2. Заходи безпеки поліцейських при застосуванні заходів фізичного впливу проти озброєного правопорушник.</p> <p>3. Засоби індивідуального захисту поліцейського.</p> <p>4. Забезпечення особистої безпеки поліцейських при використанні службових тварин.</p>	<p>1. Забезпечення охорони праці та особистої безпеки в Національній поліції України : навч. посібник / кол. авт.; за заг. ред. В.Г. Грибана, В.А. Глухвері. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 212 с.</p>	

			<p>2. Васенко В.К., Тереніна О.В. Безпека життєдіяльності та її особливості у правоохоронних органах. Право і Безпека. 2012. № 1. С. 213-217</p> <p>3. Теорія та практика правоохоронної діяльності органів внутрішніх справ України: Навчальний посібник / за заг. Ред. д-ра юрид. наук, проф.. М.І. Іншина, д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. НАПрН України В.І. Олефіра. – К. «Хай-Тек Прес», 2012. – 1192 с.</p>
		<p>Тема № 6: Особиста безпека поліцейських при поводженні з вогнепальною зброєю.</p>	
		<p>1. Обов'язки працівників поліції, за якими закріплена вогнепальна зброя.</p> <p>2. Інструктажі з питань дотримання заходів безпеки при поводженні зі зброєю.</p> <p>3. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю і боєприпасами під час їх отримання та здачі до чергової частини.</p> <p>4. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю під час несення служби.</p>	<p>1. Забезпечення охорони праці та особистої безпеки в Національній поліції України : навч. посібник / кол. авт.; за заг. ред. В.Г. Грибана, В.А. Глухвері. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 212 с.</p> <p>2. Васенко В.К., Тереніна О.В. Безпека життєдіяльності та її особливості у правоохоронних органах. Право і Безпека. 2012. № 1. С. 213-217</p>
		<p>Тема № 7: Особиста безпека працівників Національної поліції під час виконання службових обов'язків.</p>	
		<p>1. Заходи особистої безпеки працівників Національної поліції при патрулюванні місцевості та перевірки документів у громадян.</p> <p>2. Заходи особистої безпеки працівників Національної поліції при затриманні правопорушників та доставленні їх до підрозділу Національної поліції.</p> <p>3. Заходи особистої безпеки працівників Національної поліції при зупинці транспортного засобу та його огляду.</p> <p>4. Заходи особистої безпеки працівників Національної</p>	<p>1. Безпека життєдіяльності та охорона праці : підручник / [В. В. Сокуренько, О. М. Бандурка, С. М. Бортник та ін.]; за заг. ред. В. В. Сокуренька ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків :</p>

		<p>поліції при проведенні слідчих дій.</p> <p>5. Заходи особистої безпеки працівників Національної поліції у разі виявлення вибухонебезпечних речовин.</p>	<p>ХНУВС, 2021. – 308 с.</p> <p>2. Забезпечення охорони праці та особистої безпеки в Національній поліції України : навч. посібник / кол. авт.; за заг. ред. В.Г. Грибана, В.А. Глухвері. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 212 с.</p> <p>3. Васенко В.К., Тереніна О.В. Безпека життєдіяльності та її особливості у правоохоронних органах. Право і Безпека. 2012. № 1. С. 213-217</p>
		<p>Тема № 8: Форми та способи захисту співробітників правоохоронних органів.</p>	
		<p>1. Поняття та зміст категорій «правовий захист працівників поліції» та «соціальний захист працівників поліції».</p> <p>2. Нормативно-правове забезпечення державного захисту працівників правоохоронних органів.</p> <p>3. Захист прав та законних інтересів працівників національної поліції.</p> <p>4. Види спеціальних заходів забезпечення безпеки. Порядок здійснення заходів безпеки.</p> <p>5. Удосконалення законодавства щодо соціально-правового захисту працівників поліції</p>	<p>1. Забезпечення охорони праці та особистої безпеки в Національній поліції України : навч. посібник / кол. авт.; за заг. ред. В.Г. Грибана, В.А. Глухвері. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 212 с.</p> <p>2. Безпека життєдіяльності та охорона праці : підручник / [В. В. Сокурєнко, О. М. Бандурка, С. М. Бортник та ін.]; за заг. ред. В. В. Сокурєнка ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : ХНУВС, 2021. – 308 с.</p> <p>3. Теорія та практика правоохоронної діяльності органів внутрішніх справ України: Навчальний посібник / за заг. Ред. д-ра юрид. наук, проф.. М.І. Іншина, д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. НА</p>

			ПрН України В.І. Олефіра. – К. «Хай-Тек Прес», 2012. – 1192 с.
--	--	--	--

5. Індивідуальні завдання

Творча робота студента виконується у письмовому вигляді за обраною темою. При роботі з матеріалом студент повинен використовувати не лише нормативно-правові акти та підручники, а й статті у періодичних та наукових виданнях. Конкретний перелік джерел інформації обирається студентом самостійно.

Студент може виконати науково-дослідну роботу за тематикою погодженою з керівником. Перший етап полягає у вивченні студентом відповідного розділу підручника, ознайомлення з нормативно-правовими актами та матеріалами судової практики, постановами Пленуму Верховного Суду України, підборі спеціальної літератури за темою науково-дослідної роботи. Другий етап написання роботи полягає в складанні плану роботи, студент може це зробити самостійно або звернутися до викладача за консультацією. Починається робота із вступу. В якому необхідно обґрунтувати актуальність теми, певний рівень теоретичної та практичної новизни, цілі та завдання дослідження. Індивідуальна науково-дослідна робота має складатися з плану, вступу, основного змісту, висновків і списку літератури. Роботу потрібно виконувати відповідно до плану, робити підстрочні посилання на використані нормативно-правові акти та літературні джерела.

Робота повинна містити висновки в яких студент формулює основні положення та пропозиції щодо вдосконалення діючого законодавства та практики його застосування. Обсяг науково-дослідної роботи має становити не менше 23-30 сторінок(формат А-4), 14 шрифту через 1,5 інтервал.

Список використаних джерел завершує роботу та оформляється таким чином. Спочатку в ньому розміщуються за юридичною силою нормативно-правові акти (Конституція України, міжнародно-правові договори і угоди, Кодекс законів про працю України), потім наукові праці (підручники, книги, статті), в алфавітному порядку. У кінці списку міститься перелік практичних матеріалів, використаних у роботі.

5.1.1. Темі рефератів

1. Принципи законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності.
2. Форми законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності.
3. Функції правоохоронних органів.
4. Основні напрями правоохоронної діяльності
5. Правовий статус поліцейського.
6. Підстави виникнення, зміни та припинення правовідносин з працівниками поліції.

7. Особливості правового регулювання діяльності працівників поліції.
8. Досвід країн щодо захисту прав працівників поліції.
9. Адміністративний захист службово-трудова прав працівників правоохоронних органів.
10. Розгляд службово-трудова спорів працівників правоохоронних органів за національним законодавством.
11. Стан безпеки праці в підрозділах Національної поліції.
12. Причини виникнення надзвичайних подій, пов'язаних з травматизмом або загибеллю поліцейських.
13. Види подій, що призводять до травмування, профзахворювань та загибелі працівників Національної поліції.
14. Поняття про небезпеку та її види.
15. Розпізнання та уникнення небезпечних ситуацій.
16. Фактори, що зумовлюють безпеку працівників Національної поліції у небезпечних ситуаціях.
17. Заходи особистої безпеки працівників Національної поліції під час застосування заходів фізичного впливу.
18. Візуальна оцінка стану правопорушника.
19. Поліцейські заходи примусу.
20. Заходи безпеки працівників Національної поліції при застосуванні заходів фізичного впливу проти озброєного правопорушника.
21. Загальні правила фізичного протистояння з озброєним супротивником з метою забезпечення особистої безпеки.
22. Поняття та види спеціальних засобів.
23. Засоби індивідуального захисту поліцейського.
24. Заходи безпеки при користуванні спеціальними засобами.
25. Забезпечення особистої безпеки працівників Національної поліції при використанні службових собак.
26. Основні правила дотримання заходів безпеки при поводженні зі зброєю.
27. Заходи особистої безпеки працівників Національної поліції при патрулюванні місцевості та перевірці документів у громадян.
28. Заходи особистої безпеки працівників Національної поліції при затриманні правопорушника чи протидії його агресивним діям.
29. Заходи безпеки під час транспортування вибухових матеріалів.
30. Заходи особистої безпеки працівників Національної поліції у разі виникнення надзвичайної ситуації.

5.1.2. Теми наукових робіт

1. Правове становище правоохоронних органів в Україні.
2. Правові проблеми у правоохоронній діяльності.
3. Соціально-правовий захист працівників правоохоронних органів.
4. Зарубіжний досвід кадрового забезпечення правоохоронних органів.
5. Правовий статус поліцейського в Україні.
6. Правовий статус поліцейського в зарубіжних країнах.

7. Досвід зарубіжних країн з розгляду службово-трудова спорів працівників правоохоронних органів.

8. Особливості правового регулювання діяльності працівників поліції.

9. Заходи особистої безпеки працівників Національної поліції при патрулюванні місцевості та перевірці документів у громадян.

10. Заходи особистої безпеки працівників Національної поліції при затриманні правопорушника чи протидії його агресивним діям.

6. Методи навчання

Для досягнення мети та завдань вивчення дисципліни студенти повинні виконати запланований обсяг аудиторних занять (прослухати лекції та взяти участь у практичних заняттях, пройти рубіжний контроль у вигляді відповідей на тестові завдання, а також виконати самостійну (позааудиторну) роботу.

При підготовці наукової роботи студенти, як правило, повинні проконсультуватися з викладачем (лектором) і узгодити з ним тематику, зміст роботи у вигляді розгорнутого плану та обов'язкові для використання літературні джерела. При підготовці реферату студенти повинні використовувати рекомендовану літературу, а також інші джерела інформації (Інтернет та періодичні видання, аналітичні прозирки тощо). Наявність в науковій роботі оригінальних матеріалів, результатів власних аналітичних досліджень та висновків є необхідною умовою позитивного оцінювання роботи студента.

Мета семінарських занять при вивченні дисципліни «Особиста безпека та соціальний захист співробітників правоохоронних органів» ознайомити студентів з особливостями самостійної роботи з літературою, першоджерелами з дисципліни та методикою їх опрацювання, підготувати їх до написання рефератів, сформувані навички участі в колективних заходах - навчальних прес-конференціях, круглих столах, дискусіях.

Дискусія є однією з найпоширеніших форм заняття. Мета дискусії – виявити відмінності в розумінні питання і у творчій суперечці встановити істину, дійти спільної точки зору. Змістовна самостійна підготовка студента в цьому разі - накопичення необхідних знань з теми. Дискусія збагачує зміст вже відомого студентам матеріалу, допомагає впорядкувати і закріпити його.

У практиці викладання дисципліни «Особиста безпека та соціальний захист співробітників правоохоронних органів» застосовується поєднання таких видів занять:

- заняття «запитання-відповідь»;
- розгорнута бесіда, яка передбачає ґрунтовну підготовку студентів з питань;
- усні відповіді студентів з подальшим їх обговоренням;
- дискусія за принципом круглий стіл, презентація;
- обговорення письмових рефератів студентів та їх оцінювання;
- конференція, робота з малими групами;
- вирішення проблемних завдань, конкретних ситуацій;
- «мозкова атака».

7. Перелік питань до заліку з дисципліни «Особиста безпека та соціальний захист співробітників правоохоронних органів»:

1. Поняття «Особистої безпеки» та негативні наслідки, яких зазнають співробітники правоохоронних органів при виконанні службових обов'язків.
2. Професійна захищеність співробітників правоохоронних органів.
3. Основні форми забезпечення особистої безпеки співробітників правоохоронних органів.
4. Поняття «соціальний захист співробітників правоохоронних органів».
5. Проблеми кадрового забезпечення правоохоронних органів.
6. Сутність та завдання кадрового забезпечення в державі.
7. Принципи кадрового забезпечення.
8. Функції та методи кадрового забезпечення в державі.
9. Зарубіжний досвід кадрового забезпечення правоохоронних органів.
10. Законодавче забезпечення охорони праці та особистої безпеки в підрозділах Національної поліції.
11. Професійна захищеність працівників Національної поліції.
12. Основні форми забезпечення особистої безпеки в підрозділах Національної поліції.
13. Навчання та інструктажі з питань охорони праці та забезпечення особистої безпеки.
14. Характеристика основних форм діяльності працівників Національної поліції.
15. Працездатність та втома.
16. Поняття та основні завдання гігієни праці та виробничої санітарії в підрозділах Національної поліції.
17. Небезпека та її види.
18. Розпізнання та уникнення небезпечних ситуацій.
19. Фактори, що зумовлюють безпеку працівників Національної поліції у небезпечних ситуаціях.
20. Безпека при використанні автотранспорту.
21. Електробезпека в діяльності працівників Національної поліції.
22. Основні заходи пожежної безпеки в підрозділах поліції.
23. Вибухобезпека.
24. Заходи особистої безпеки поліцейських під час застосування заходів фізичного впливу
25. Заходи безпеки поліцейських при застосуванні заходів фізичного впливу проти озброєного правопорушника.
26. Засоби індивідуального захисту поліцейського.
27. Забезпечення особистої безпеки поліцейських при використанні службових тварин.

28. Обов'язки працівників поліції, за якими закріплена вогнепальна зброя.
29. Інструктажі з питань дотримання заходів безпеки при поводженні зі зброєю.
30. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю і боеприпасами під час їх отримання та здачі до чергової частини.
31. Заходи безпеки при поводженні з вогнепальною зброєю під час несення служби.
32. Заходи особистої безпеки працівників Національної поліції при патрулюванні місцевості та перевірки документів у громадян.
33. Заходи особистої безпеки працівників Національної поліції при затриманні правопорушників та доставленні їх до підрозділу Національної поліції.
34. Заходи особистої безпеки працівників Національної поліції при зупинці транспортного засобу та його огляду.
35. Заходи особистої безпеки працівників Національної поліції при проведенні слідчих дій.
36. Заходи особистої безпеки працівників Національної поліції у разі виявлення вибухонебезпечних речовин.
37. Форми та способи захисту співробітників правоохоронних органів.
38. Правовий захист співробітників правоохоронних органів як представників закону і державної влади.
39. Захист прав та законних інтересів особи співробітника правоохоронних органів під час проходження ним служби в поліції.
40. Соціальний захист співробітників правоохоронних органів.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи включають у себе поточний та підсумковий контроль.

Поточний контроль.

До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час семінарських, практичних, лабораторних занять;
- якості виконання індивідуальної та самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських, практичних та лабораторних занять і має за мету перевірку засвоєння знань, умінь і навичок здобувачем з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну та індивідуальну роботи виставляються в журнали обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів вищої освіти в Університеті

враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні, лабораторні тощо); самостійна та індивідуальна роботи (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у вигляді, передбаченому в робочій програмі навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Результат навчальних занять за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок під час навчальних занять протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Результат самостійної роботи за семестр розраховується як середньоарифметичне значення з усіх виставлених оцінок з самостійної роботи, отриманих протягом семестру та виставляється викладачем в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою.

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)	((	Результат навчальних занять за семестр	Результат самостійної роботи за семестр	)	4
			/	)	10

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках курсантів (студентів, слухачів), залікових книжках. **Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (заліку, екзамену) обов'язкова.** Якщо здобувач не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (екзамен, залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку), з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться

коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності курсантів (студентів, слухачів), становить - **50**

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

<i>Підсумкові бали навчальної дисципліни</i>	<i>Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)</i>	<i>Кількість балів за підсумковим контролем</i>
---	--	--

Здобувач, який під час складання підсумкового контролю отримав оцінку «незадовільно», складає підсумковий контроль (екзамен, залік) повторно. Повторне складання підсумкового контролю (екзамену, заліку) допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни, у тому числі один раз – викладачеві, а другий – комісії, що створюється навчально-науковими інститутами (факультетами). Незадовільні оцінки виставляються тільки в відомостях обліку успішності. Здобувачам, які отримали не більше як дві незадовільні оцінки (нижче ніж 60 балів) з навчальної дисципліни, можуть бути встановлені різні строки ліквідації академічної заборгованості, але не пізніше як за день до фактичного початку навчальних занять у наступному семестрі. Здобувачі, які не ліквідували академічну заборгованість у встановлений термін, відраховуються з Університету. Особи, які одержали більше двох незадовільних оцінок (нижче ніж 60 балів) за підсумковими результатами вивчення навчальних дисциплін з урахуванням підсумкового контролю, відраховуються з Університету.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі підсумкового контролю (екзамену чи заліку), то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

<i>Підсумкові бали навчальної дисципліни</i>	<i>Підсумкові бали за поточний семестр</i>	<i>Підсумкові бали за попередній семестр</i>	2
---	---	---	----------

У цьому розділі також повинні бути розроблені чіткі критерії оцінювання результатів роботи здобувачів вищої освіти під час поточного контролю (роботу на семінарських, практичних, лабораторних й інших аудиторних заняттях, виконання самостійних навчальних та індивідуальних творчих завдань) та підсумкового контролю. Кафедра визначає вимоги до здобувачів вищої освіти щодо засвоєння змісту навчальної дисципліни, а саме: кількість оцінок, яку він повинен отримати під час аудиторної роботи, самостійної або індивідуальної роботи. Наприклад:

*Підсумкові бали
навчальної
дисципліни*

*Загальна кількість
балів (перед підсумковим
контролем)*

*Кількість балів за
підсумковим контролем*

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка	
		Оцінка	Пояснення
97-100	Відмінно («зараховано»)	A	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком , потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі. відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою
94-96			
90-93			
85-89	Добре («зараховано»)	B	«Дуже добре» – теоретичний зміст курсу засвоєний цілком , потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані якості виконання більшості з них оцінена числом балів, близьким до максимального , робота з двома-трьома незначними помилками
80-84			
75-79		C	«Добре» - теоретичний зміст курсу засвоєний цілком практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані , якості виконання жодного з них не оцінена мінімальним числом балів, деякі вади завдань виконані з помилками , робота з декількома незначними помилками, або з однією- двома значними помилками
70-74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково , але прогалини не носять істотний характер, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконана , деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками
65-69			
60-64		E	«Достатньо» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково , деякі практичні навички роботи несформовані , частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана або якості виконання деяких з них; оцінена числом балів, близьким до мінімального , робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки
40-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу засвоєний частково , потрібні практичні навички роботи несформовані , більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконана , або якості їхнього виконання оцінено числом балів, близьким до мінімального ; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторною складання), робота, що потребує доробки
21-40			
1-20		F	«Безумовно незадовільно» - теоретичний зміст курсу неосвоєний , потрібні практичні навички роботи несформовані , всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки , додаткова самостійна робота паї матеріалом курсу не приведе до значного підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки.

10. Рекомендована література (основна, додаткова), інформаційні ресурси в Інтернеті

Основна:

1. Конституція України // ВВР України. – 1996. – № 30. – Ст.141. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text>
2. Про охорону праці: Закон України (зі змінами) // ВВР України. 2015. № 21. Ст. 133. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2694-12#Text>
3. Про Національну поліцію: Закон України від 2 липня 2015 року № 580-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
4. Про державний захист працівників суду і правоохоронних органів: Закон України // ВВР України. 1994. № 11. Ст. 50 // Документ 3781-12, чинний, редакція від 05.01.2017, підстава 1798-19. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/3781-12>.
5. Кодекс Цивільного захисту України (із змінами) // ВВР України. 2015. № 14. Ст. 96.
6. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України // ВВР України. 1999. № 46–47. Ст. 403 // Документ 1105-14, чинний, редакція від 01.01.2017, підстава 1774-19. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1105-14>.
7. Бандурка О. М. Охорона праці в діяльності ОВС України: Підруч. для навч. закл. МВС України / [О. М. Бандурка, І. К. Шаша, І. В. Власенко, П. М. Бортнічук.] — Х. : Вид-во Нац. ун-ту внутр. справ, 2003. — 287 с.
8. Безпека життєдіяльності та охорона праці : підручник / [В. В. Сокурєнко, О. М. Бандурка, С. М. Бортник та ін.]; за заг. ред. В. В. Сокурєнка ; Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : ХНУВС, 2021. – 308 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/items/204903c5-c536-4497-85cb-28c68c4b2ede>
9. Васенко В.К., Терєніна О.В. Безпека життєдіяльності та її особливості у правоохоронних органах. Право і Безпека. 2012. № 1. С. 213-217. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/items/56b957e4-e2b3-4da3-b1ac-86ab3a226aeb>
10. Забезпечення охорони праці та особистої безпеки в Національній поліції України : навч. посібник / кол. авт.; за заг. ред. В.Г. Грибана, В.А. Глуховєрі. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ; Ліра ЛТД, 2017. 212 с. URL: <https://er.dduvs.in.ua/bitstream/123456789/599/1/%D0%9F%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9E%D0%9F%20%D1%82%D0%B0%20%D0%9E%D0%91%D0%9F%D0%9D%D0%9F.pdf>

Додаткова:

1. Ковалів М.В., Єсімов С.С., Лозинський Ю.В. Правове регулювання правоохоронної діяльності. / М.В. Ковалів, С.С. Єсімов, Ю.В.Лозинський – Львів: ЛьвДУВС, 2018. – 323 с.
2. Козяр М.М. Основи охорони праці, безпеки життєдіяльності та цивільного захисту населення: навч. посіб. / М.М. Козяр, Я.І. Бедрій, О.В.

Станіславчук. К. : Кондор, 2011. 458 с.

3. Коломоєць П.В. Шляхи удосконалення правового регулювання гарантій реалізації трудових прав поліцейських / П.В. Коломоєць // Науковий вісник публічного та приватного права. Випуск 2, ч. 3. – 2016. – С. 44-49.

4. Лінник А.О. Кризи професійного становлення поліцейських. Юридична психологія. 2017. № 1 (20). С. 181-188.

5. Охорона праці в органах внутрішніх справ : підруч. [для курсантів і студ. вищ. навч. закл.] / В. Г. Грибан, О. В. Негодченко. – Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ ; Ліра ЛТД, 2016. – 248 с.

6. Проблеми правового регулювання виникнення трудових правовідносин з поліцейськими : монографія К.Ю. Мельник, С.М. Бортник, О.В. Худякова / за ред.. К.Ю. Мельник : Харк. нац. ун-т внутр. справ,- Х. : У справі, 2017. – 230 с.

7. Ситник Г.П. Концептуальні засади забезпечення національної безпеки України. навч. посіб. / Г.П. Ситник: у 3 ч. Ч. 3.: Державна політика та основи стратегічного планування забезпечення національної безпеки. – К.: НАДУ, 2010. – 208 с.

8. Теорія та практика правоохоронної діяльності органів внутрішніх справ України: Навчальний посібник / за заг. Ред. д-ра юрид. наук, проф.. М.І. Іншина, д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. НА ПрН України В.І. Олефіра. – К. «Хай-Тек Прес», 2012. – 1192 с.

9. Хомин О.Й., Бутрин О.І. Правова основа соціального захисту працівників правоохоронних органів України / О.Й. Хомин, О.І. Бутрин // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. - № 2. – 2016. – С. 132-140.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://rada.gov.ua/> – Офіційний портал Верховної Ради України
 2. <http://kmu.gov.ua/> – Урядовий портал.
 3. <http://nbuv.gov.ua/> – електронний каталог Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського.

4. <http://library.ukma.kiev.ua/> – е-каталог наукової бібліотеки НАУКОВА БІБЛІОТЕКА Національного університету "Києво-Могилянська академія".

5. <http://univd.edu.ua/> – Офіційний сайт Харківського національного університету внутрішніх справ

6. <http://korolenko.kharkov.com/> – Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленко